

Metody planowania i analizy eksperymentów

Zadanie domowe 1

Analiza zbioru danych *Abalone*

Prowadzący: dr inż. Adam Zagdański

Student: Piotr Bielak, 218 137

WT TN 9:15

Wrocław, 14 kwietnia 2018r.

1 Wprowadzenie

Do realizacji zadania domowego użyto zbiór danych **Abalone**, który został zaczerpnięty z repozytorium danych *UCI Machine Learning Repository*. Zbiór ten zawiera dane opisujące ślimaki morskie i został przygotowany w celu predykcji ich wieku. Wśród atrybutów można wyróżnić jedną cechę jakościową oraz 8 cech ilościowych. Dokładniejsze informacje na ich temat zostały przedstawione w Tabeli 1. W celu przeprowadzenia analizy został wykorzystany język R w oparciu o wbudowane pakiety tego języka (brak dodatkowych zewnętrznych pakietów).

2 Analiza

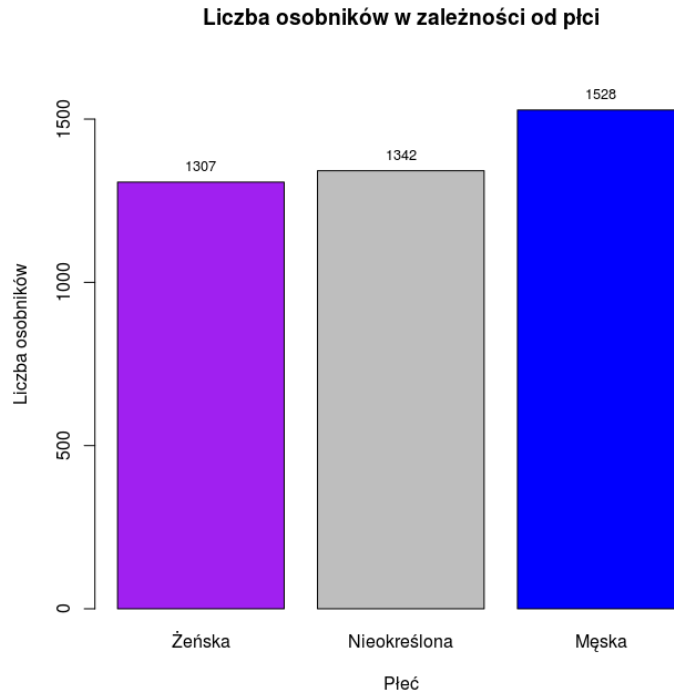
Jedyną cechą jakościową w tym zbiorze danych jest *pleć*. Dostępne są tutaj 3 wartości: żeńska, męska i nieokreślona, która występuje w przypadku młodych osobników. Dla pozostałych cech zostały wyznaczone wartości minimalne, maksymalne oraz średnia i odchylenie standardowe (jako, że to są cechy mierzalne).

Nazwa atrybutu	Komentarz	Min	Max	Średnia	Odchyl. stand.
<i>Sex</i>	pleć; cecha jakościowa	żeńska, męska, nieokreślona			
<i>Length</i>	długość pancerza (mm)	0.075	0.815	0.524	0.120
<i>Diameter</i>	średnica (mm)	0.055	0.650	0.408	0.099
<i>Height</i>	wysokość (mm)	0.000	1.130	0.140	0.042
<i>Whole weight</i>	całkowita waga (g)	0.002	2.826	0.829	0.490
<i>Shucked weight</i>	waga mięsa (g)	0.001	1.488	0.359	0.222
<i>Viscera weight</i>	waga wnętrzności po wykrawieniu (g)	0.001	0.760	0.181	0.110
<i>Shell weight</i>	waga pancerza po wysuszeniu (g)	0.002	1.005	0.239	0.139
<i>Rings</i>	liczba pierścieni; wiek	1	29	9.934	3.224

Tabela 1: Podstawowe parametry atrybutów zbioru *Abalone*.

Można zauważyć, że wartości atrybutów są bardzo małe – długości na poziomie prawie jednego milimetra oraz wagi o maksymalnej wartości prawie 3 gramów. Odstającym tutaj atrybutem jest liczba pierścieni. Przyjmuje ona dyskretne, całkowitoliczbowe wartości z przedziału 1 do 29 (z wyłączeniem 28). Jest ona o tyle ważna, że po dodaniu 1.5, otrzymujemy wiek danego ślimaka. Stąd też liczba pierścieni oraz wiek będą stosowane zamiennie.

Pierwszym aspektem jaki można przeanalizować jest liczba instancji w zbiorze danych względem danej płci. Zależność ta została przedstawiona na Rysunku 1. Jak widać, dla każdej płci zostało zebranych porównywalnie wiele przykładów (ok. 1300), przy czym osobników o płci męskiej zbadano o 15% więcej (ok. 1500 egzemplarzy).

Rysunek 1: Wykres zależności liczby osobników w zależności od płci.

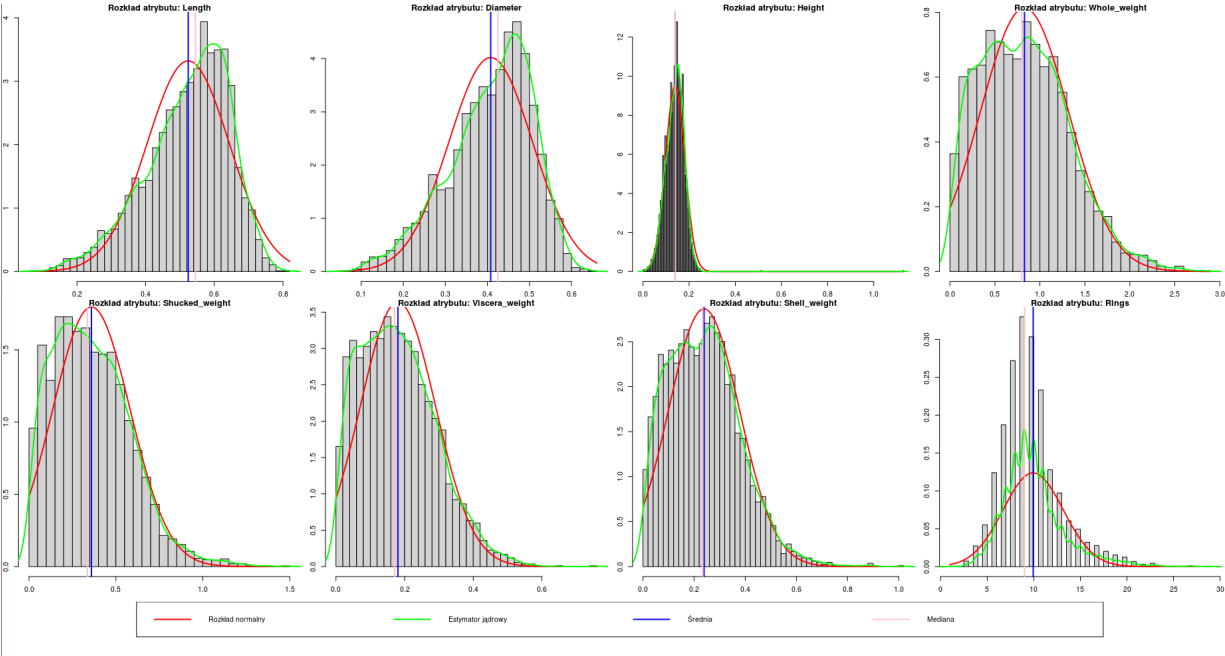
Kolejnym krokiem jest wizualizacja rozkładów wartości atrybutów ilościowych. Dla każdego atrybutu zostały przedstawione:

- histogram; z szerokością przedziału obliczaną z reguły *Freedmana-Diaconisa*,
- średnia próbkowa,
- mediana próbkowa,
- rozkład normalny parametryzowany wartościami atrybutu,
- funkcja przybliżająca histogram (estymator jądrowy).

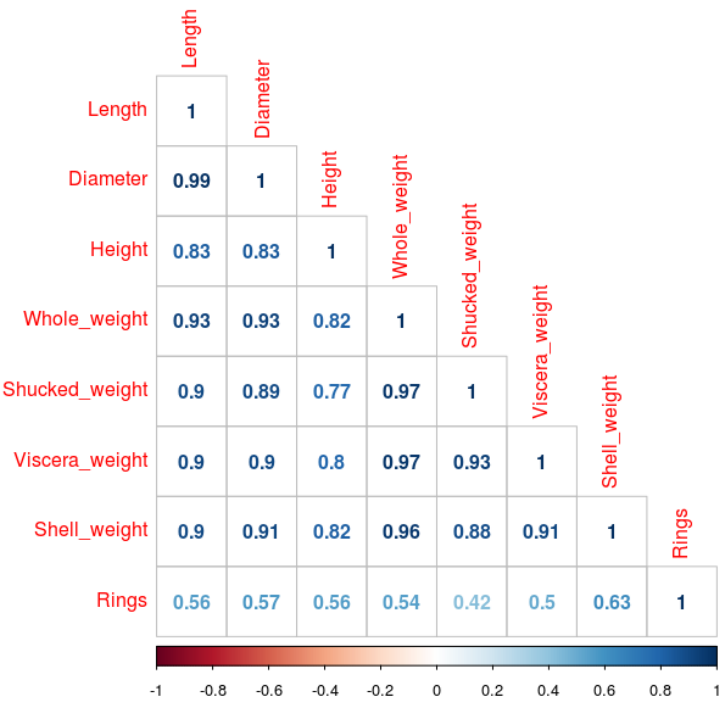
Rysunek 2 przedstawia powyższe elementy dla całego zbioru danych. Można tutaj zauważyć, że zarówno długość (Length) oraz średnica (Diameter) mają bardzo podobne rozkłady wartości, przesunięte o około 0.1 względem wartości średniej. Oba rozkłady są ponadto lewostronnie skośne. Również dla atrybutów związanych z wagą (Whole weight, Shucked weight, Viscera weight oraz Shell weight) wykresy wykazują podobieństwo pod względem kształt, są przesunięte względem wartości średniej oraz prawostronnie skośne. Jest to związane z silną korelacją wartości atrybutów, co zostało przedstawione na Rysunku 3.

Szczególnymi przypadkami na Rysunku 2 są wysokość ślimaków (Height) oraz liczba pierścieni (Rings). W przypadku pierwszego można zaobserwować, że większość wartości jest skupiona w przedziale od 0 do około 0.25, ale występują też pojedyncze większe wartości. Skutkuje to w skupieniu / koncentracji widocznej części słupków histogramu w poprzednio wspomnianym przedziale. Rozkład wartości liczby pierścieni natomiast najbardziej spośród wszystkich, przypomina

rozkład normalny. Zakładając, że wartości tego atrybutu byłyby zgodne z rozkładem normalnym, można by wysunąć wniosek, że najwięcej (99,7 %) wartości mieści się w przedziale 1-19 lat; przedział ten można by wtedy wyznaczyć z reguły 3 sigma, pamiętając, że średnia wieku to około 10 lat, a odchylenie standardowe wynosi około 3 lat. Porównując ten wynik z danymi odczytanymi z wykresu, można zauważyć, że są one dość zbliżone.

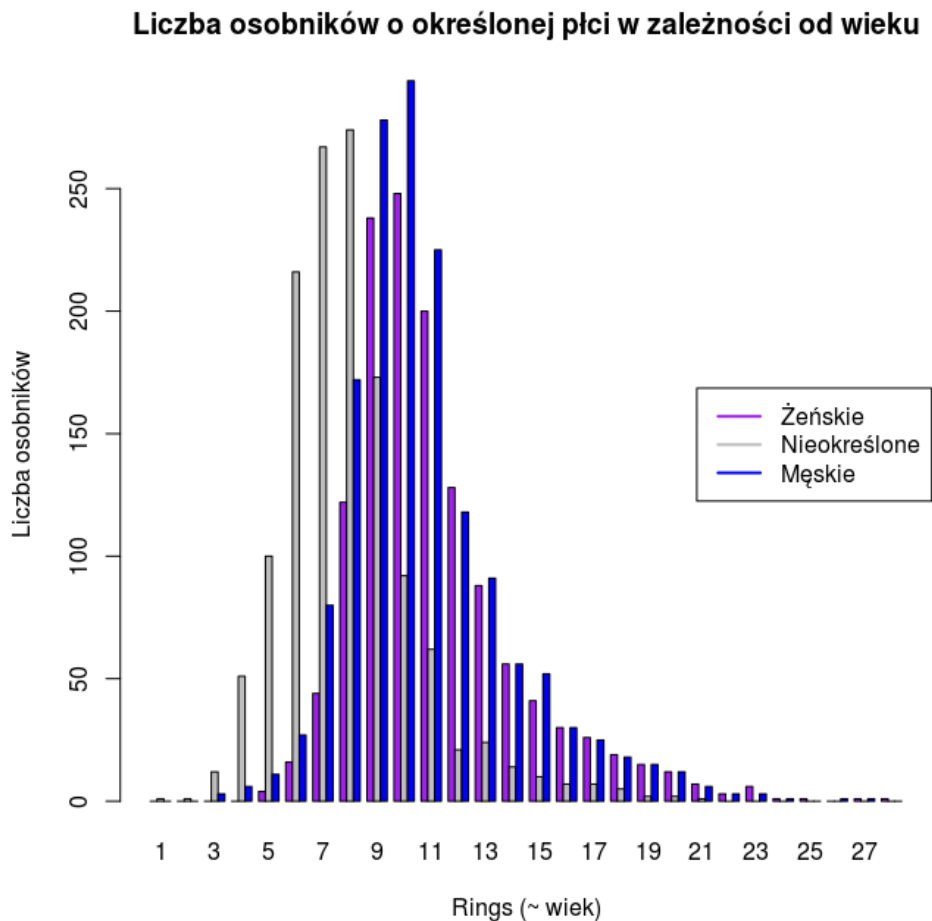

Rysunek 2: Rozkłady wartości atrybutów (dla całego zbioru).

Rysunek 3: Korelacja wartości atrybutów w zbiorze danych.

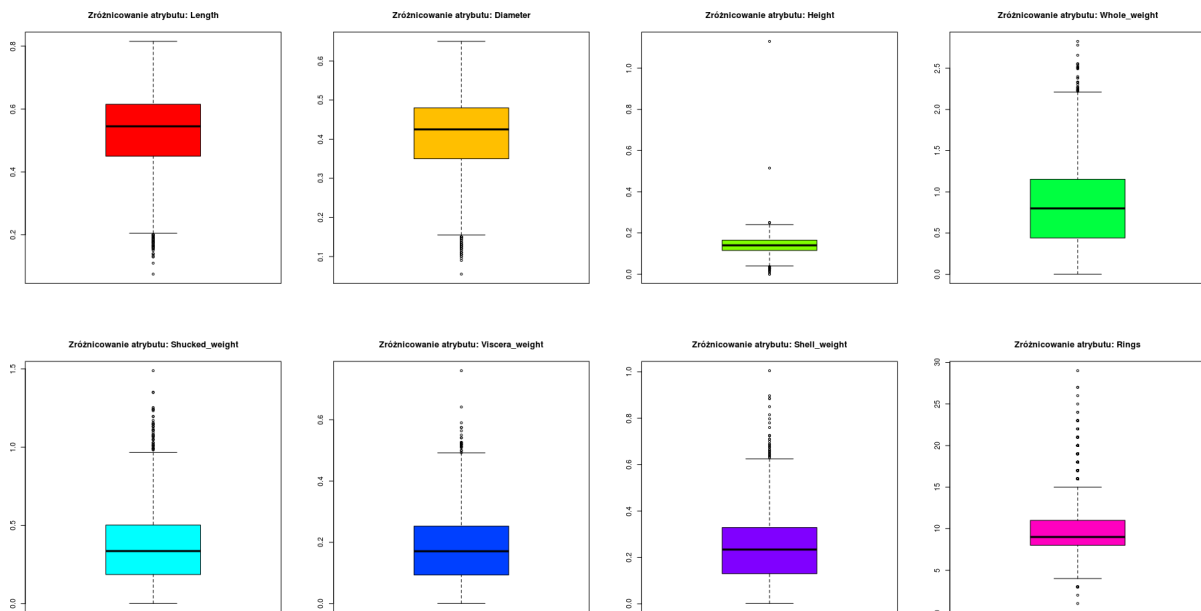
Analizując dokładniej wartości atrybutu liczby pierścieni, ale uwzględniając tym razem również płeć osobników otrzymano Rysunek 4. Można zauważyć, że w wieku do 8 lat włącznie dominuje płeć nieokreślona (młode osobniki). Pojawiają się również osobniki, które już wtedy wykształciły płeć i ich liczba narasta wraz z wiekiem. Powyżej 8 lat dominują już osobniki z określoną płcią. Zgodnie z obserwacją związaną z analizą Rysunku 1, widać że w zbiorze danych występuje więcej instancji, gdzie badany były osobniki męskie – wyższe niebieskie słupki niż fioletowe dla prawie każdej wartości wieku. Od wieku 16 lat poziom liczby osobników męskich i żeńskich się wyrównuje, czasami nawet więcej osobników żeńskich zostało zbadanych.

Rysunek 4: Wykres liczby osobników o określonej płci w zależności od wieku (Rings).

Wykresy pudełkowe (box-plot) potwierdzają wszystkie powyższe obserwacje, tzn.:

- atrybuty Length oraz Diameter są co do charakteru rozkładu / rozrzutu wartości bardzo podobne (jedynie przesunięte co do wartości średniej / mediany); dodatkowo na poniższych wykresach można zauważyć, że dla tych atrybutów pojawiają się wartości odstające (outlier) tylko w dolnym zakresie wartości,
- podobnie zachowują się również atrybuty związane z wagą; podobne wysokości pudełek oraz wartości odstające tylko dla górnego zakresu wartości,
- dzięki zastosowaniu wykresów pudełkowych, można również zauważyć wspomnianą wcześniej koncentrację wartości atrybutu Height – pudełko jest bardzo wąskie i posiada kilka wartości odstających w górnym zakresie wartości oraz trochę więcej z dolnym zakresie.

Rysunek 5: Zróżnicowanie wartości atrybutów.